

อวสานของการสอน

ความจริงอย่างหนึ่งว่า ไม่มีใครเลยจะสอนใครได้ และถ้าจำเป็นจะต้องมีการสอนกันให้
 ได้แล้ว วัตถุประสงค์คือ สอนโดยไม่สอน นั่นคือ ผู้สอนจะทำได้อย่างมากก็แต่การทำให้ปรากฏ
 ขนซึ่งผลแห่งความรู้ในเนื้อหาของตัวของผู้สอนเอง โดยฐานะ ผู้สอนจึงเป็นได้เพียงผู้ชี้ทาง
 ให้เดิน หรือทำตัวเป็นเพื่อนร่วมเดินทางที่ตลกเช่นกัลยาณมิตรเท่านั้น

โดยนัยนี้ ภาระทางการศึกษาเกือบจะทั้งหมดจึงควรตกเป็นหน้าที่ของผู้เรียนมิใช่ผู้สอน เพราะ
 เป็นความจริงว่า ผู้เรียนย่อมได้รู้ และ ความรู้ ชนิดใดก็กับวิธีการให้ได้มาซึ่ง ความรู้ ชนิดนั้น นั้น
 ควรเป็นเรื่องเฉพาะตนของผู้ต้องการรู้นั้นๆ โดยแท้

รัฐหรือสังคม มีหน้าที่เพียงให้ความสะดวกแก่บุคคลในการไต่หาความรู้ตามสิทธิ ที่เขาจะพึงมี
 และพึงใช้อย่างเต็มที่ มิใช่เป็นผู้กำหนดความรู้และวิธีให้ความรู้ ดังที่เป็นอยู่อย่างทุกวันนี้

แนวคิดทำนองนี้ เริ่มระบาคขึ้นแล้วในโลก โดยเฉพาะที่สหรัฐอเมริกา นั้น ได้มีการประณาม
 และต่อต้านระบบการให้การศึกษา หรือโรงเรียนว่า เป็นสถานที่ทำลายความรู้ และความคิดสร้างสรรค์
 ของคน บางประเทศในกลุ่มลาตินอเมริกานี้ ถึงกับตั้งความหวังว่า จะเลิกระบบมหาวิทยาลัยใน
 เร็วๆ นี้ อธิการบดีมหาวิทยาลัยแห่งฟิลิปปินส์นั้น ได้เริ่มเสนอเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้ามามีสิทธิมีส่วน
 ร่วมในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งในการกำหนดหลักสูตรและวิธีการสอน ตราบใดที่เขาอม
 รับผิดชอบและทำได้

ความคิดเหล่านี้เกิดขึ้นจากการได้เห็นความล้มเหลวของการจัดระบบการศึกษา เพราะหลักสูตร
 ชาติ โครงการสอนที่ดี มีน้อยนักที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดชนิดที่เป็นตัวของตัวเอง ครูหรือ
 ผู้สอนมักเป็นเพียงผลของความรู้เมื่อสบบย่สบบก่อน พอใจอยู่แต่คำตอบที่มีอยู่แล้ว ไม่มีความก้าวหน้า
 ใจตำรา คิคแบบ คิคแต่ก่อนให้นักเรียน เข้ากรอบ เท่านั้น สถาบันการศึกษาเต็มไปด้วย ภาพลวง ที่ซัด
 เยิงกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งในที่สุดอคุมคติของผู้คนก็คือ ปรีชาญาณนิยม เท่านั้น

หากปรัชญาการศึกษาของไทยเรายังไม่มีความแน่นอนอะไร ได้แต่คอยหมุนตามตะวันตกอย่าง
 ใฝ่ใฝ่แล้ว ก็เป็นอันเชื่อได้ว่าจะต้องถึงจุดขงจุดตามแนวคิดข้างต้นนี้ ในเร็ววัน